

Mimari Yapılar

Kesin sınırları tespit edilemeyen kentin sadece bir lejyon kalesinden ibaret olmadığı, yerleşimde bulunan aqueduct (su kemeri) veya kilise olarak tanımlanan yapı kalıntıları ile geniş alana yayılan buluntulardan anlaşılmaktadır. Kentte şimdiye kadar kale, aqueduct veya kilise olabileceği düşünülen bir yapı, sarnıç ve hamam yapısı ile çeşitli mozaikler tespit edilmiştir.

Su Kemer-i-Kilise

Satala Antik Kenti'ne su sağlayan kalıntılar, Sadak Köyü'nün kuzeydoğusundaki alanda yer almaktadır. Yakın zamana kadar daha iyi durumda olan kalıntılardan günümüze sadece beş ayağı ile bir yarım daire kemeri ulaşabilmiştir.

Kale

Dikdörtgen planı olan kale 15,7 hektarlık bir alanı kaplamaktadır. Görünen duvarları büyük oranda tahrip olmuş olan kalenin, belirli aralıklarla yerleştirilmiş kale kuleleri olduğu anlaşılmaktadır. Ana surun önünde bir ön sur duvarının daha bulunduğu düşünülen kalenin, doğuda ayrı bir kapısı bulunmaktadır. İç kısımlarda moloz taş malzemenin kullanıldığı kalenin dış duvarlarında düzgün kesme taşların kullanıldığı anlaşılmaktadır.

SATALA

Roma'nın Kayıp Hazinesi

İmparatorlar Karargâhı Satala

Tarih, toprak altında her insanın kaderini bir şekilde kaydeder. Kimileri bir daha gün yüzü görmeyecek şekilde kaybolup giderken, kimileri ise üstünü örten toprağın kaldırılmasını bekler. Satala Antik Kenti de, tarihin üstünü örttüğü toprağı kaldırmak için tarih ve arkeoloji tutkunlarının ziyaretini beklemektedir. Satala'yı gezerken görünen kısmını temaşa edecek, hikâyesini öğrenince buzdağının görünmeyen kısmının büyüklüğüne hayran kalacak, bir zamanlar mızraklarının uçlarını güneşle parlatan lejyon askerlerinin mezar taşları arasında adımlayacaksınız.

Sizi daha eskilere götürecek olan kentte yapılan çalışmalar, kentin geçmişini Tunç ve Demir Çağlarına değin derinleştirecektir. Tarih öncesi devirlerden Antik Çağ'a gelene kadar Satala'nın iskân edildiğini öğrenince, bunun sebebinin gümüş gibi ısıldayan zengin su kaynaklarına ve bereketli topraklarına bağlamakla yanılmayacaksınız. Eğer Satala'da ufuk çizgilerini izlerseniz, tarih içinde Doğu Anadolu'dan Karadeniz'e ulaşımı sağlayan yolun tam üzerinde durduğunuzu fark edeceksiniz.

Antakya, Kapadokya ve Trabzon'u bir kavşakta toplayan Satala, özellikle Pers ordusunun akınlarına karşı, Roma'nın savunmasında en ön ve kilit kale, imparatorların doğu seferlerinin ana askeri üssü olmuştur. Sizler de Satala'yı ziyaret ettiğinizde İmparator Trajan'ın yaklaşık iki bin yıl önce(tam olarak M.S. 117) Satala ziyaretini hatırlayacak ve tarihin sessiz tanıkları üzerinden Satala'nın neden imparatorların karargâhı olduğunu yerinde keşfedeceksiniz.

Roma Ordusunun Saklı Hazinesi

Avrupa, Afrika ve Asya kıtalarında hâkimiyet kuran Roma, sahip olduğu otuz lejyon üssünden sadece dördünü (Zeugma, Samsat, Malatya, Satala) Anadolu üzerinde konuşlandırmıştır. Satala, bağrındaki kültürel mirasla Roma ordusunun keşfedilmeyi bekleyen saklı hazinesidir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 3. dereceden sit alanı olarak belirlenen Satala Antik Kenti'ne ilk olarak XVI Flavia Firma lejyonu yerleşmiştir. İmparator Vespasian tarafından M.S. 75 yılında Satala'ya yerleştirilen lejyon, daha sonra İmparator Hadrian tarafından Samosat'a (Samsat) taşınmıştır. Lejyon varlığını IV. yüzyıla kadar sürdürmüştür.

XV. Apollinaris lejyonu, tarihindeki ilk yenilgisini M.S. 256 yılında Sasani Kralı I. Shapur komutasındaki Sasani ordusu karşısında almış, bu yenilgiyle birlikte Satala Antik Kenti iki yıl kadar Sasaniler'in egemenliğinde kalmış, Sasaniler'le mücadeleye devam ettiği düşünülen lejyonun varlığı V. yüzyıla kadar sürmüştür.

Roma İmparatorluğu'nun ikiye ayrılmasıyla Satala, Bizans döneminde de askeri önemini korumuş ve çeşitli imar faaliyetlerine konu olmuştur. M.S. 529 yılında Perslerin doğu sınırını geçmeleri üzerine, İmparator, Satala kentindeki kaleyi yeniden inşa ettirmiştir. Günümüzdeki kalıntıların birçoğu bu restorasyondan kalma yapılardır. Kentin VII. yüzyıldaki Arap akınlarına kadar askeri işlevini sürdürdüğü tahmin edilmektedir.

Geç Antik Çağ'da Hristiyanlık ile tanışan kent, bir piskoposluk merkezi olmuş ve bu misyonunu M.S. 1256 yılına kadar sürdürmüştür.

